

NOORA KUNNAS

SALMANTERIN
TERTTU
ja höVELI HENKI

KUVITTANUT
TEEMU JUHANI

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Teksti © Noora Kunnas ja Kustannusosakeyhtiö Otava 2025
Kuvat © Teemu Juhani ja Kustannusosakeyhtiö Otava 2025

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-47922-2

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2025

1. LUKU

Puhelu

– Soita jo! Soita jo! Mikko ja Lilli huusivat isälleen, joka piteli puhelinta kädessään.

– Oletteko nyt aivan varmoja? Kun ei teidän tarvitsisi lähteä..., Jaakko-isä yritti, mutta silloin Mikko, lapsista nuorempi, otti puhelimen isänsä kädestä, näpytteli sitä ja laittoi sen korvalleen.

– Se soi, hän sanoi ja työnsi puhelimen isänsä kouraan.

– Haloo? isä sanoi luuriin, kunnes kuuli sen hälyttävän edelleen.

Lapset pidättivät hengitystään ja vilkuilivat toisiaan jännittyneinä. He kuulivat kuinka tuuttaus puhelimeen lakkasi ja joku vastasi.

– No? kuului miehen murahdus luurin toisesta päästä.

– Jim, veljeni! Mitä kuuluu? Jaakko kysyi iloisena.

– Hmm, hyvää kai..., vastasi miesääni ja hiljeni.

– Miksi kysyt?

Miehen ääni oli muuttunut hetkessä epäileväksi.

– Kai sitä saa muuten vain kysellä veljeltään kuulumisia, Jaakko naurahti.

– Saapa kai..., Jim vastasi hitaasti.

Veljekset olivat kummatkin hiljaa.

– Sano jo! Sano jo, lapset supisivat isänsä vieressä.

– Mutta ei sillä, olihan minulla asiaakin..., Jaakko aloitti, mutta ei ehtinyt pidemmälle, kun Jim jo ärähti:

– Ei, ei, ei! Jos te olette menossa työmatkalle, se ei ole minun ongelmani!

– Emme me suinkaan ole menossa, Jaakko vastasi nopeasti.

– Aaa, no hyvä, Jim rauhoittui.

– Mutta itse asiassa, öh, nyt kun tuli puheeksi niin tuota noin, lapset..., Jaakko aloitti.

– Ei! Jim huusi puhelimeen.

– Ei käy! Mitä ikinä se onkin, niin ei käy!

– Mutta kun lapset haluaisivat tulla kylään, Jaakko sanoi.

– Kylään? Kylään? Onko hullumpaa kuultu! Ei käy, ei varmasti käy, johan minä sen sanoin, Jim kiljui. – Sinähän sanoit, ettette ole menossa mihinkään. Työntää nyt lapset toisten vaivoiksi. Onko itsekkäämpää kuultu!

– Mikko ja Lilli selvästi kaipaavat setäänsä, sanoi Jaakko. – He ovat kärttäneet koko alkukesän, että haluavat tulla luoksesi Naakkalaan. Enhän minä voi estää lapsia näkemästä rakasta setäänsä, Jaakko jatkoi.

– Mutta minä voin. Hyvästi! Jim huudahti ja sulki puhelimen.

Jaakko otti luurin korvaltaan ja katsoi lapsia. He olivat kuulleet kaiken.

– No se ei mennyt hyvin, Jaakko totesi heille, mutta Lilli, lapsista vanhempi, nappasi tällä kertaa isänsä kännyn.

Hän näpytteli sitä ja laittoi sen korvalleen. Puhelin hälytti hetken.

– No? murahti Jim vastatessaan.

– Hei setä! Me tulemme Naakkalaan ensi viikon alussa. Nähdään silloin! Heippa! Lilli huusi puhelimeen ja sulki sen, ennen kuin Jim ehti vastata. – Täytyy olla määrätietoinen, Lilli tokaisi ja ojensi luurin takaisin isälleen. Lapset juoksivat huoneeseensa ja Jaakko jäi tuijottamaan heidän peräänsä.

Lilli ja Mikko Junnila olivat alakouluikäiset sisarukset. Lillillä oli suuret silmät, paksu kuriton tukka poninhännälle vedettynä ja etuhampaiden välissä rako, josta pystyi näppärästi imemään spagettia. Lilli rakasti lukemista. Hänen pikkuveljensä Mikko oli pieni, ruipelo poika. Hänenkin paksu, lyhyt tukkansa sojotti minne lystäsi, ja silmänsä olivat suuret. Mikko keräili postikortteja. Maisemat, eläimet, ihmiset ja kaikenlaiset hassut kortit ilahduttivat häntä aina.

Jaakko-isän veli Jim oli piinkova bisnesmies. Hän oli niin hurja myyntitykki, että oli uransa alussa vaihtanut nimensäkin Josafatista Jimiksi, koska Jim oli nimenä lyhyt ja ytimekäs ja jäi helposti asiakkaiden mieleen. Jim oli myös Mikon kummisetä, mutta siihen tehtävään hänet oli huijattu. Tai näin Jim ainakin asian esitti.

– Eihän kukaan järkevä ihminen ryhdy sellaiseen hommaan, Jim oli sanonut, kun oli tajunnut, mihin oli oikeasti suostunut.

Jimillä ei ollut lapsia, eikä hän ollut koskaan välittänytään lapsista. Itse asiassa Jim oli aivan vakuuttunut, ettei ollut koskaan edes ollut lapsi. Ei hän ainakaan siitä ajasta mitään muistanut. Mutta Jaakko sen sijaan muisti ja piti huolen siitä, etteivät Jimin lapsuuden kommellukset jääneet unholaan. Tuon tuosta hän kertoilikin Lillille ja Mikolle tarinoita veljesten lapsuudesta ja muistutti Jimiä niistä.

– En tiedä, mikä veli sinun jutuissasi seikkailee, mutta minä se en ole, Jim totesi aina.

Mikko ja Lilli olivat olleet useasti setänsä luona hoidossa vanhempien työmatkojen ajan, vaikka tämä oli joka kerta vastustanut asiaa kiivaasti. Jimistä lapset olivat melkoisia riesoja: sotkuisia, äänekkäitä ja aina tiellä.

Jimin elämän täyttivät tasaisin väliajoin vaihtuva auto ja työ, työ ja työ. Hänen elämänsä mottokin oli ”Työ vie eteenpäin ja kallis auto kauemmas”. Jim työskenteli mainosalalla ja oli niin taitava, että pystyi myymään ikäihmiselle moottorikelkan kesäajoneuvoksi tuosta vain.

Mikko ja Lilli pitivät Jimistä yhtä paljon kuin Jim heistä. Alun perin he olivat menneet setänsä luo vastahakoisesti. Kaikki oli kuitenkin muuttunut, kun lapset olivat tutustuneet Jimin hauskaan, yllättävään ja aika omituiseen naapuriin Salmanterin Terttuun ja hänen yltiöpositiiviseen kukkoonsa Pedroon.

Pedro ja Terttu olivat johdattaneet lapset jos jonkin näköisiin seikkailuihin, ja heidän takiaan Mikko ja Lilli halusivat nytkin mennä setänsä luo. Jimillä ei ollut aavistustakaan, että lapset olivat ystäväystyneet Tertun kanssa. Hän itse piti naapuriaan epäilyttävänä vanhana kääkkänä ja Pedroa häiritsevänä mölyapinana.

2. LUKU

Naakkalaan

Viikko oli vihdoinkin kulunut, ja lapset istuutuivat malttamattomina auton takapenkille. Alina-äiti tarttui rattiin, ja isä istahti pelkääjän paikalle.

– Valmiina? kysyi Alina.

– Valmiina! Mikko ja Lilli huusivat yhteen ääneen.

– Viimeinen tarkistus, oletteko nyt aivan varmoja tästä? Jaakko-isä kysyi.

– Joo, joo! Mennään jo! Vähemmän puhetta, enemmän kaasua! lapset huusivat, ja äiti käynnisti auton.

– Sitten lähdetään, hän sanoi ja peruutti pihalta pois.

Vanhempien oli vieläkin vaikea uskoa, että lapset halusivat mennä setänsä luo vapaaehtoisesti. He olivat luulleet, että Lilli ja Mikko olisivat iloinneet, kun kerran-kin saivat viettää kesän kotona ilman, että vanhemmat joutuivat lähtemään työmatkalle.

– Kai lapset sitten pitävät Jimistä, Alina ja Jaakko olivat todenneet toisilleen.

Ja mukavaahan se oli, vaikkakin kovin omituista.

Jim asui Naakkalan pienessä kaupungissa, noin tunnin ajomatkan päässä.

Lapsista pitkältä tuntuneen ajan jälkeen Junniloiden auto huristeli vihdoinkin Naakkala-kylty ohi.

Kaupungin yleisenä tapahtuma- ja tapaamispaikkana toimi tori. Torin laidalla oli lasten suosikkikahvila Lentävä Viineri, josta sai parhaat pullat ja kuohkeimmat kermavaahdot kaakaoon.

Keskustan läpi ajellessaan he eivät voineet olla huomaamatta erään kerrostalon kyljessä roikkuvaa suurta, koko seinän peittävää mainosta. Se mainosti Keräilijät-lehden kesäkuun numeroa, vaikka nyt oli jo heinäkuu. Lehden kannessa hymyili Naakkalan kaupunginjohtaja Matu Wanni vaimonsa Ritun kanssa. Matu piteli käsisään jotain kultaista, hämmentävän näköistä esinettä. ”Taiteilijan lahja isoisilleni on nykyään keräilyharvinaisuus’, Naakkalan kaupunginjohtaja Matu Wanni paljastaa.”

– Onpas siinä iso mainos, Jaakko hämmästeli.

He ylittivät sillan, jonka alla lainehti Naakkalan kuuluisa järvi, ja hetken kuluttua Alina käänsi farmariauton Hämäränsäädun hiekkatielle. Säädun molemmilla puolilla oli vierä vieressä vanhoja, värikkäitä puutaloja. Talojen pihaat vihersivät auringonpaisteessa, hedelmäpuut notkuivat hedelmien raakileita ja kukat kukkivat kauniisti laitetuissa kukkapenkeissä. Kaiken tämän idyllin keskellä

tönötti valkoinen, laatikkomainen talo, jonka pihalla ei ollut yhtä ainoaa ruohonkortta eikä puuta, sillä koko piha oli asfaltoitu. Tämän talon pihalle Alina pysäytti auton.

– Jaahas, perillä ollaan, tokaisi Jaakko-isä ja avasi auton oven.

Hän katseli hämmentyneenä ympärilleen lasten ja Alinan noustessa ulos.

– Missä Jimin auto on? Alina ihmetteli.

Jim oli tunnettu alati vaihtuvista automalleistaan. Koskaan ei tiennyt, odottiko pihalla uusi urheiluauto vai jättimäinen katumaasturi. Tällä kertaa auton tilalla oli sen sijaan neljätoista kilpapyörää. Jaakko käveli niiden luo ja vihelsi.

– Komeita pyöriä! Ei mitään marketista hankittuja. Mutta siis, onko Jim vaihtanut autot näihin? hän kummasteli.

Talon musta ovi lävähti auki, ja ulos ryntäsi pitkä mies tiukoissa pyöräilyshortseissa ja piukassa pyöräilypaidassa.

– Älä nyt vain koske niihin! karjui Jim, ja Jaakko astahti askeleen taemmas.

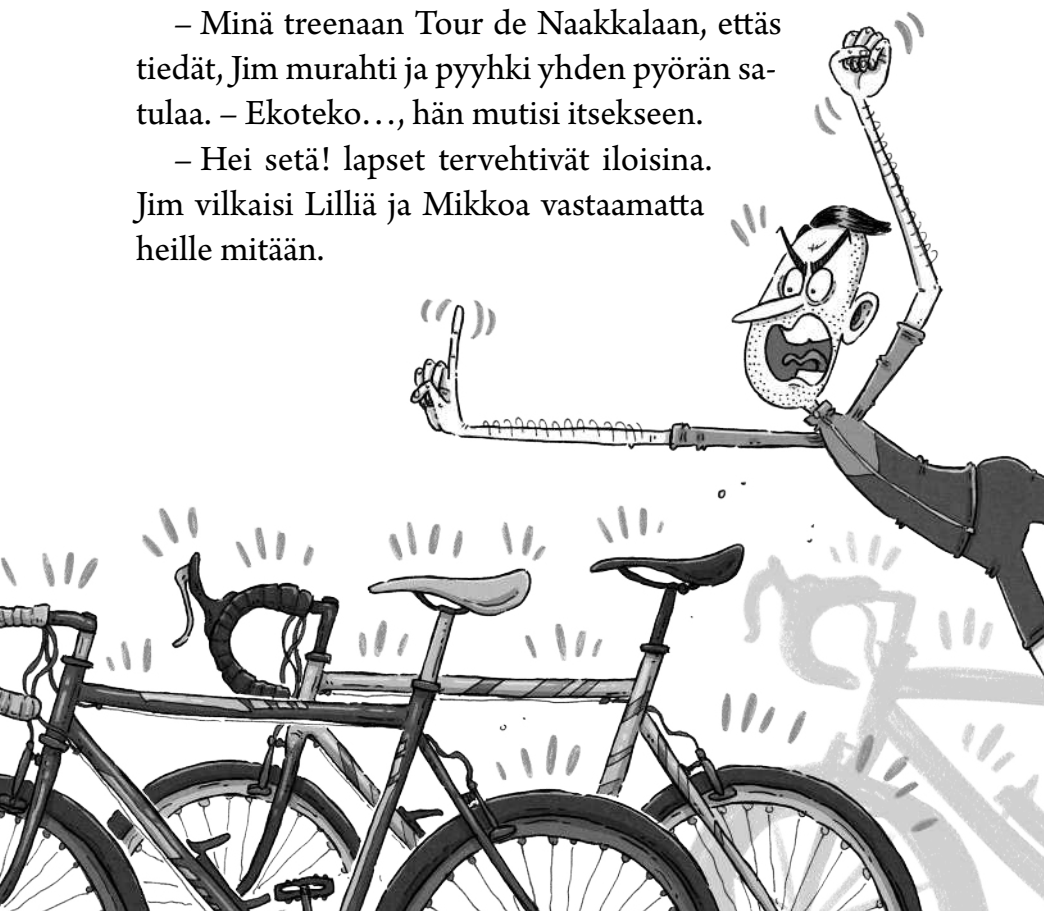
– Rakas veljenihän se siinä! Jaakko huudahti ja ryntäsi rutistamaan Jimiä.

Jim rimpui irti Jaakon otteesta ja kiskoi paitansa helmaa alemmas.

– Olet vaihtanut autot pyöriin. Oikea ekoteko! Jaakko sanoi.

– Minä treenaan Tour de Naakkalaan, että tiedät, Jim murahti ja pyyhki yhden pyörän satulaa. – Ekoteko..., hän mutisi itsekseen.

– Hei setä! lapset tervehtivät iloisina. Jim vilkaisi Lilliä ja Mikkoa vastaamatta heille mitään.

– Tuotiin omat eväät ja suoja-paperit, Lilli sanoi ja nosti pahvirullaa ja näkkileipäpakettia.

– Nuo murustavat. Ei käy, Jim tokaisi osoittaen näkkileipiä ja marssi sisälle muiden seurattessa.

Talon sisustus vastasi sen ulkopuolta. Sisällä oli valkoista ja erittäin siistiä. Jim ei kestänyt likaa eikä sotkua. Mutta tällä kertaa kurinalaisen sisustuksen rikkoi keskellä olohuonetta jököttävä musta, virtaviivainen kuntopyörä.

– Eivätkö ulkona olevat neljätoista pyörää riittäneet? naurahti Jaakko.

– Tuo on TurboPakara. Markkinoiden paras ja kallein kuntopyörä, Jim selitti totisena, ja Jaakko nyökkäili vieressä. – Se kiihtyy nollasta kahdeksaankymppiin muutamalla polkaisulla ja siinä on sisäänrakennettu tuuletusjärjestelmä, kannustavia huudahduksia kymmenellä eri kielellä ja sen satula muotoutuu polkijan pakaranmuotoon.

– Aivan, aivan, Jaakko nyökytteli.

– Siihen EI saa koskea, komensi Jim.

Ilma oli lämmin, ja Jimin kuusi viilentävää ilmalämpöpumppua pitivät talon niin kylmänä, että he päättivät kattaa kahvit ulos.

– Lapset ovat kertoneet, että täällä Naakkalassa on usein kaikenlaisia tapahtumia, Alina aloitti.

– Tämä on kyllä vihoviimeinen kissanristiäisten kaupunki. Koskaan ei saa olla rauhassa, Jim murahti.

– Onko täällä tänä kesänä jotain tiedossa? kysyi Alina. Lapset hörstivät korviaan.

– Tour de Naakkala on tämän kesän ehdottomasti tärkein tapahtuma, Jim kertoi. – Ja tietysti kaupunginjohtaja haluaa raahata tänne aina jonkun turhan julkikkisen.

– Turhan julkikkisen? Jaakko kysyi kiinnostuneena.

– Varmaan joku lastenkirjailija, joka seisoo kirja-kaupassa yksinään ja yrittää markkinoida uusinta teostaan... Kuka noista tietää, Jim ärähti.

Lapset katsoivat toisiaan. Huomenna he kysyisivät asiasta Tertulta ja Pedrolta. He kyllä tietäisivät, mitä kaupungissa tapahtui ja kuka siellä vieraili.

– Kukkokie... köh, köh... kuu! kuului yhtäkkiä naapurista.

Mikko ja Lilli virnistivät toisilleen.

– Oliko tuo se naapurin kukko? kysyi Alina.

– Jolla on yskä, Jaakko lisäsi.

He olivat ennenkin kuulleet kukon kiekuvan, mutta hämmästyivät sitä joka kerta. Omakotitaloalueella kukko oli harvinainen lemmikki.

– Se on yksi häirikkökukko. Olen yrittänyt tehdä siitä ilmoitusta joka ikiseen virastoon mitä keksin, mutta koska muut naapurit eivät pidä sitä minään, en saa häädettyä sitä pois, Jim selitti kiukkuisena.

– Minusta kukko on mukava, Lilli sanoi kovaan ääneen.

– Kukkokiekuu! kuului taas aidan takaa. Ja sen jälkeen iloista hekotusta.

– Nauroiko se? ihmetteli Jaakko.

– Luultavasti. Se ei ole koskaan hiljaa, Jim tokaisi.

Päivä kääntyi iltaan, ja vanhempien oli aika lähteä kotiin.

– Tulemme sitten viikon kuluttua hakemaan teidät, Alina huikkasi auton ovelta.

– Viikon! Minä luulin, että jo huomenna! Jim huusi kauhuissaan.

– Hei hei! Jaakko nauroi ja veti auton oven kiinni.

Lapset vilkuttivat iloisina ovella. Kun farmariauto kaarsi pois pihalta, he marssivat sisälle ja alkoivat levitellä suojapaperia lattioille.

– Ettemme vain likasta, selitti Lilli, ja Jim katsoi lasten touhuja kerrankin hyväksyvästi.

Lapset olivat aiemmin käyneet ostamassa vanhempiensa kanssa rautakaupasta kaksi suurta rullaa suojapahvia sekä neljä paketillista näkkileipiä.

– Mihin te näitä tarvitsette? oli Alina-äiti kysynyt kummissaan.

– Vähän tarvikkeita sädälle, Mikko oli vastannut, eikä asiasta ollut puhuttu sen enempää.

Kun suojapaperi oli levitetty vierashuoneesta keit-

tiöön ja vessaan, Mikko ja Lilli menivät kylpyhuoneen kautta huoneeseensa.

– Menemme nukkumaan. Hyvää yötä, he sanoivat sedälleen, joka seurasi lapsia vierashuoneen ovelle. Kun ovi oli mennyt kiinni, Jim väänsi avainta lukossa.

– Ettette lähde harhailemaan, kun olen nukkumassa! hän huusi oven läpi.

Lilli renkutti kahvaa.

– Kiinni on! hän huikkasi iloisena.

Lapset kömpivät sänkyynsä.

– Olisipa jo huomina, Mikko haukotteli. Molemmat lapset nukahtivat saman tien suljettuaan silmänsä.

Kesäinen yö oli hiljainen ja lämmin, lähes trooppinen. Suurin osa linnuista oli nukkumassa, mutta muutama yksilö lauloi karaokea läpi yön, pitäen herkkäunisia hereillä.

Salmanterin Tertun talo oli pimeänä. Terttu ja Pedrokukko nukkuivat sisällä sikeää unta, kun yhtäkkiä talon tummanruskea ulko-ovi avautui ja ulos astui vanha mies. Miehellä oli valkoinen tukka, mutta hänen päälakensa oli kalju kuin keilapallo. Hänen nenänsä alla oli valkoiset viikset. Miehellä oli jalassaan ruskeat vakosamettihousut, ruskeat kävelykengät ja päällä siniruudullinen kauluspaita. Mies sulki oven niin hiljaa kuin pystyi.

Hän pysähtyi ulkorappusille ja venytteli.